

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”



Проректор з науково-педагогічної
роботи

Пантелеймонов А.В.

30 березня 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти магістр

галузь знань 01 «Освіта»
(шифр і назва)

спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)
(шифр і назва)

освітня програма Географія, Людина і природа та туристська робота
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов'язкова / за вибором)

факультет _____ геології, географії, рекреації і туризму _____

2018/ 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)
факультету геології, географії, рекреації і туризму

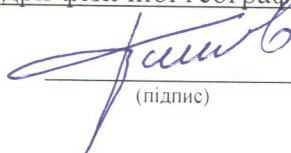
“ 30 ” серпня 20 18 року, протокол № 10

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
 Жемеров Олександр Олегович, кандидат географічних наук, доцент, професор кафедри

Програму схвалено на засіданні кафедри
фізичної географії та картографії

Протокол від “ 30 ” серпня 20 18 року № 1

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії


 (підпис)

Голіков А.П.
 (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
факультету геології, географії, рекреації і туризму
 назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ 28 ” серпня 20 18 року № 1

Голова методичної комісії


 (підпис)

Жемеров О.О.
 (прізвище та ініціали)



ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Педагогічні технології профільної середньої освіти» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

_____ студентів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) _____ 014.07 Середня освіта (географія) _____

спеціалізації
_____ Географія. Людина і природа та туристська робота _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із педагогічними технологіями профільного навчання у середній школі, розкриття специфіки роботи викладача профільної школи та підготовка майбутніх фахівців (магістрів) до асистентської педагогічної практики у профільних закладах середньої освіти.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є розкриття загальної теорії педагогіки профільної освіти і сучасних педагогічних концепцій; формування знань про особливості навчального процесу у профільній школі, його організацію і планування; формування понять про основні методи навчання і сучасні педагогічні технології; ознайомлення зі специфікою організації праці викладача та учнів, з функціями педагога на сучасному етапі запровадження гнучких педагогічних технологій.

1.3. Кількість кредитів – 4 (заочне відділення – 4)

1.4. Загальна кількість годин 120 (заочне відділення – 120)

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й магістри	1-й магістри
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
22 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
11 год.	10 год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
87 год.	102 год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

Фахові компетенції:

- базові знання про педагогічні технології профільної географічної освіти;
- особливості засобів, методів і форм викладання географічних дисциплін, у тому числі інноваційних педагогічних технологій, у профільній школі;
- здатність ефективно застосовувати на практиці ті чи інші методи викладання географічних дисциплін під час педагогічної практики;
- здатність адаптуватися в учнівській аудиторії 10-11-х класів для вирішення різних завдань навчання й виховання.

Знання:

- особливості побудови навчального процесу з географії у профільній школі; основні педагогічні принципи сучасної профільної освіти;
- різновиди технологій навчання у профільній школі, їх переваги й недоліки; педагогічні технології активного навчання;
- особливості навчання старшокласників у сучасних умовах;
- шляхи поєднання навчальної і дослідницької роботи учнів 10-11-х класів;
- функції педагога як організатора підготовки фахівців профільного предмета (географії).

Уміння і навички:

- аналізувати навчальні профільного навчання з географії;
- розробляти конспекти (плани) теоретичних і практичних занять з географічних профільних дисциплін;
- читати лекції та проводити практичні заняття під час асистентської практики у профільній школі;
- організовувати самостійну роботу учнів з профільного предмета (географії);
- проводити самоаналіз занять з метою подальшого вдосконалення своєї педагогічної діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Аналіз змісту профільного рівня навчання географії у 10-11 класах сучасної школи

Тема 1. Головна мета профільного навчання. Завдання курсу «Географія» у 10-11-х класах школи. Структура і зміст навчальної програми. Форми організації вивчення курсу. Рекомендації щодо роботи з діючою програмою курсу «Географія» у 10-11-х класах. Оцінювання навчальних досягнень учнів 10-11-го класів з географії. Рівні навчальних досягнень учнів - початковий, середній, достатній, високий.

Тема 2. Особливості змісту і завдань курсу «Географія: регіони та країни» (10-й клас). Знаннєвий компонент; діяльнісний компонент; оцінно-ціннісний компонент.

I. Глобалізований світ. Політико-географічні закономірності. Географія цивілізацій. Глобальні закономірності світосистеми.

II. Європа. Загальна характеристика Європи. Країни Європи.

- III. Азія. Загальна характеристика Азії. Субрегіони та країни Азії.
- IV. Океанія. Австралійський Союз. Мікронезія, Меланезія, Полінезія.
- V. Америка. Загальна характеристика Америки. Субрегіони та країни Америки.
- VI. Африка. Загальна характеристика Африки. Країни Африки.
- VII. Сучасні проблеми і стратегії розвитку світу та України на XXI століття. Глобалізаційні виклики XXI століття. Стратегії розвитку людства на XXI століття. Україна в міжнародному просторі.

Тема 3. *Особливості змісту і завдань курсу «Географічний простір Землі» (11-й клас).* Знаннявий компонент; діяльнісний компонент; оцінно-ціннісний компонент.

I. Топографія з основами геодезії та картографія. Географічні інформаційні системи (ГІС) та дистанційне зондування Землі (ДЗЗ). Топографія з основами геодезії. Картографія. Географічні інформаційні системи (ГІС) та дистанційне зондування Землі (ДЗЗ).

II. Загальні закономірності географічної оболонки Землі. Географічні наслідки параметрів Землі як планети. Рухи Землі. Географічна оболонка Землі. Геологічне середовище людства. Атмосфера та системи Землі. Гідросфера та системи Землі. Біосфера та системи Землі.

III. Загальні суспільно-географічні закономірності світу. Світосистемний підхід у суспільній географії. Демографічні процеси у світосистемі. Глобальна економіка. Соціально-культурні складники світосистеми. Політична географія та геополітика.

IV. Суспільна географія держави (на прикладі України). Українська держава. Населення України. Економіка України у міжнародному поділі праці. Культура України. Особливості політичної організації України. Суспільно-географічна характеристика своєї області.

V. Суспільно-географічне бачення глобальних проблем людства, глобальні стратегії і прогнози. Глобальні проблеми людства. Глобальні стратегії розвитку. Прогнози розвитку геопросторової будови сучасного господарства і суспільства.

Розділ 2. Педагогічні технології профільної середньої освіти

Тема 1. Поняття про педагогічну технологію. Хронологія введення у педагогіку поняття «педагогічна технологія». Основні ознаки педагогічної технології. Структура педагогічної технології. Класифікація педагогічних технологій.

Тема 2. Характеристика традиційних педагогічних технологій. Технологія проблемного навчання. Ігрові технології навчання. Технологія особистісно орієнтованого

навчання. Технологія розвивального навчання Л.В. Занкова, Д.Б. Ельконіна - В.В. Давидова. Технологія кооперованого навчання.

Тема 3. Характеристика педагогічних технологій при вивченні профільних курсів географії 10-11 класів. Технологія критичного мислення. Технологія програмованого та інформаційного навчання. Проектна технологія. Технологія модульного навчання. Інтерактивне навчання. Технологія евристичного навчання та самостійні дослідження учнів.

Вибір технології навчання при проектуванні заняття.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Аналіз змісту профільного рівня навчання географії у 10-11 класах сучасної школи												
Тема 1.	15	2	1			12	21	1	-			20
Тема 2.	21	4	2			15	19	1	2			16
Тема 3.	21	4	2			15	20	2	2			16
Разом за розділом 1	57	10	5			42	60	4	4			52
Розділ 2. Педагогічні технології профільної середньої освіти												
Тема 1.	21	4	2			15	20	1	2			17
Тема 2.	21	4	2			15	20	1	2			17
Тема 3.	21	4	2			15	20	2	2			16
Разом за розділом 2	63	12	6			45	60	4	6			50
Усього годин	120	22	11			87	120	8	10			102

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Аналіз діючих програм з географії для 10-11 класів	1	-
2	Розробка презентації до одного заняття (лекції) для 10-го класу	2	2
3	Розробка презентації до одного заняття (лекції) для 11-го класу	2	2
4	Розробка заняття з використанням проектної педтехнології	2	2
5	Розробка заняття з використанням педтехнології кооперованого навчання	2	2
6	«Розробка і виступ студентів з фрагментом лекції «Педагогічні технології навчання у профільній школі»	2	2
	Разом годин	11	10

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
практичних робіт з курсу «Педагогічні технології профільної середньої освіти»
 (максимум – **50 балів**, заліковий мінімум – **25 балів**;
 у схемі нарахування балів за практичні роботи вводиться коефіцієнт 0,2)

Практична робота № 1 «Аналіз діючих програм з географії для профільних 10-11 класів» - максимум - **10 балів**, мінімальна залікова сума - **5 балів**.

Студенти отримують план письмового аналізу діючих програм з географії – усього 10 завдань, які виконують під час практичної роботи. За кожну правильну відповідь – 1 бал.

Практичні роботи № 2, № 3 «Розробка презентації до одного з занять у профільних класах (на вибір)» - максимум – **по 10 балів**, мінімальна залікова сума - **по 5 балів**.

За саму презентацію – максимум 6 балів, допускаються 3 неточності у структурі презентації, за кожну знімається 1 бал. За виступ із фрагментом заняття – максимум 4 бали, допускаються два зауваження – щодо темпу лекції та контакту з аудиторією; за кожне зауваження знімається по 1 балу.

Практична робота № 4 «Розробка заняття з використанням проектної педтехнології (на вибір)» - максимум - **10 балів**, мінімальна залікова сума - **5 балів**.

За письмову розробку заняття – максимум 6 балів, допускаються 3 неточності у структурі заняття, за кожну знімається 1 бал. За виступ із фрагментом заняття – максимум 4 бали, допускаються два зауваження – щодо доступності пояснення та контакту з аудиторією; за кожне зауваження знімається по 1 балу.

Практична робота № 5 «Розробка заняття з використанням педтехнології кооперованого навчання (на вибір)» - максимум - **10 балів**, мінімальна залікова сума - **5 балів**.

За письмову розробку заняття – максимум 6 балів, допускаються 3 неточності у структурі заняття, за кожну знімається 1 бал. За виступ із фрагментом заняття – максимум 4 бали, допускаються два зауваження – щодо доступності пояснення та контакту з аудиторією; за кожне зауваження знімається по 1 балу.

Практична робота № 6 «Розробка і виступ студентів з фрагментом лекції «Педагогічні технології навчання у профільній школі» - максимум - **10 балів**, мінімальна залікова сума - **5 балів**. За письмову розробку заняття – максимум 6 балів, допускаються 3 неточності у структурі заняття, за кожну знімається 1 бал. За виступ із фрагментом лекції – максимум 4 бали, допускаються два зауваження – щодо доступності лекції та контакту з аудиторією; за кожне зауваження знімається по 1 балу.

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Укладання логічних схем «Структура курсів географії у профільній школі»	12	18
2	Збір інформації та ілюстрацій для презентації лекції у 10 класі	15	16
3	Збір інформації та ілюстрацій для презентації лекції в 11 класі	15	18
4	Вивчення досвіду використання проектної технології у школі	15	16
5	Вивчення досвіду використання технологій кооперативного навчання географії у школі	15	18
6	Підготовка до підсумкового заняття (семінару) з написанням тез виступів про сучасні педагогічні технології (за варіантами)	15	16
	Разом годин	87	102

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

7. Методи навчання

До основних методів навчання належать: лекції з мультимедійними презентаціями, практичні роботи, семінар та самостійна робота студентів згідно з програмою курсу.

8. Схема нарахування балів

Види контролю				
Поточне тестування і самостійна робота	Перевірка практичних робіт	Контрольна робота (1 семестр магістр.)	Підсумковий контроль (1 семестр маг.)	Сума
20	10	30	40	100

Приклад

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет геології, географії, рекреації і туризму

Спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)

Освітня програма Географія, Людина і природа та туристська робота

Семестр 1

Форма навчання денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) магістр

Навчальна дисципліна: педагогічні технології профільної середньої освіти

Дата «___» _____ 20__р. Студент гр. _____ П.І.Б. _____

Контрольна робота. Варіант 2

Максимум – 30 балів (завдання 1 і 4 – по 5 балів; завдання 2 і 3 – по 10 балів)

1. *Оберіть питання, які вивчаються в 10 класі (літеру обведіть кружечком):*

- а) геоінформаційні системи (ГІС);
- б) географія цивілізацій;
- в) географічна оболонка Землі;
- г) картографія;
- д) країни Європи;
- е) політико-географічні закономірності;
- ж) глобальна екологія;
- і) глобалізований світ.
- к) глобальні стратегії і прогнози;
- л) Україна в міжнародному просторі.

2. *Розкрийте суть технології проблемного навчання географії у профільній школі (відповіді на усі завдання можна продовжити на звороті аркуша).*

3. Стисло опишіть ігрові технології, використовуючи одну з тем географії у профільному 11 класі.

4. Що називається педагогічною технологією? Яким чином задачі сучасної освіти вплинули на педагогічні технології?

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії
Протокол №1 від 28 серпня 2018 р.

Викладач _____ проф. О.О. Жемеров
Зав. каф. _____ доц. Ю.І. Прасул

Приклад

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет геології, географії, рекреації і туризму

Спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)

Освітня програма Географія, Людина і природа та туристська робота

Семестр 1

Форма навчання денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) магістр

Навчальна дисципліна: педагогічні технології профільної середньої освіти

Дата «___» _____ 20__ р. Студент гр. _____ П.І.Б. _____

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ. Варіант № 1

Максимум – 40 балів (завдання 1 і 5 – по 5 балів; завдання 2, 3 і 4 – по 10 балів)

1. Як називається курс географії у 10 класі профільної школи та які його завдання? (відповіді на завдання можна продовжувати на звороті аркуша).

2. Оберіть правильні твердження про музеї та музеєзнавство (відповідь «так» чи «ні» обведіть кружечком):

<i>№</i>	<i>Твердження</i>	<i>Відповідь</i>	
<i>A</i>	<i>Прогнози розвитку геопросторової будови господарства – одна з тем 11 класу</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>
<i>B</i>	<i>Миротворчі ініціативи ООН – це тема дослідження 10 класу</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>
<i>C</i>	<i>Визначення типів клімату за кліматограмами – це практична робота у 10 класі</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>
<i>D</i>	<i>Практичні роботи не є обов'язковими для всіх учнів 11 класу</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>
<i>E</i>	<i>На вивчення курсу «Географічний простір Землі» відводиться 5 годин на тиждень</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>
<i>F</i>	<i>Дослідження учнів учитель оцінює під час захисту або презентації</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>
<i>G</i>	<i>Атмосфера та системи Землі – одна з тем географії 10 класу</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>
<i>H</i>	<i>На вивчення курсу «Географія: регіони та країни» відводиться 150 годин на рік</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>
<i>I</i>	<i>Курс географії у профільній школі спрямований на розвиток самостійності учнів</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>
<i>J</i>	<i>Острови Кюсю і Хоккайдо: контрасти Японії – це тема дослідження 11 класу</i>	<i>так</i>	<i>ні</i>

3. Стисло опишіть метод проектів, використовуючи одну з тем географії у профільному 11 класі.

4. Як застосувати технологію критичного мислення під час вивчення країн Азії у 10 класі профільної школи?

5. Як в 11 класі профільної школи організувати та провести дослідження учнів з теми «Використання відновлюваних джерел енергії Світового океану»?

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії
Протокол №1 від 28 серпня 2018 р.

Викладач _____ проф. О.О. Жемеров
Зав. каф. _____ доц. Ю.І. Прасул

Критерії оцінювання з курсу «Педагогічні технології профільної середньої освіти»

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно 90-100 балів	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, уміння вільно і правильно виконувати практичні завдання, передбачені програмою, за знання основної і додаткової літератури, за прояв креативності у розумінні та творчому використанні набутих знань і вмінь
Добре 70-89 балів	Ставиться за повні систематичні знання з дисципліни, успішне виконання практичних робіт, засвоєння основної і додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань, але у відповіді студента наявні неточності та незначні помилки
Задовільно 50-69 балів	Ставиться за неповні, але систематичні знання з дисципліни, успішне виконання основної частини практичних робіт, засвоєння основної літератури, здатність до самостійного оновлення знань, але у відповіді студента наявні помилки
Незадовільно Менше 50 балів	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмного матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Така оцінка ставиться за неспроможність до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Пехота О.М. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2002. – 252 с.
2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Харків: Основа, 2009. - 176 с.
3. Географія. 10-11 класи: Програма (профільний рівень). – К.: Міносвіти і науки України, 2017. – 41 с.
4. Андрєєва В.М. Урок географії в сучасних технологіях / В.М. Андрєєва, О.Є. Шматько. – Харків: Основа, 2006. – 178 с.

Допоміжна література

1. Корнєєв В.П. Технології в навчанні географії / В.П. Корнєєв. – Харків: Основа, 2004. - 112 с.

2. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упорядники В.М. Андрєєва, В.В. Григораш. – Харків: Основа, 2006. – 352 с.
3. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник / О.Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
4. Колеченко А.К. Энциклопедия педагогических технологий: Пособие для преподавателей / А.К. Колеченко. – СПб: КАРО, 2004. – 368 с.

**10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції,
інше методичне забезпечення**

Шоробура І.М. Сучасні педагогічні технології на уроках географії / І.М. Щоробура [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/2347/1/05shimug.pdf>

Література та електронна база даних кабінету методики викладання географічних дисциплін.